

НАСТАВНИ ПРОГРАМ ЗА НАСТАВНИ ПРЕДМЕТ		
СРПСКИ ЈЕЗИК		
РАЗРЕД	СЕДМИЧНИ БРОЈ ЧАСОВА	ГОДИШЊИ БРОЈ ЧАСОВА
СЕДМИ	4	144
ОПШТИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА		
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Цјеловит развој потенцијала ученика кроз проширивање знања о језику и поспјешивање језичке комуникације због што успјешнијег школовања и продуктивнијег функционисања у друштвеној средини; ✓ Примјена законитости српског књижевног језика и правилно усмено и писмено изражавање. ✓ Усвајање и коришћење основних граматичких и правописних правила српског књижевног језика. ✓ Разумијевање, доживљавање и поступно тумачење књижевних, позоришних и филмских дјела. ✓ Усвајање основних моралних начела кроз употребу говора и језика у различитим социјалним интеракцијама и разумијевања социјалних ситуација. 		
ПОСЕБНИ ЦИЉЕВИ ПРОГРАМА		
<ul style="list-style-type: none"> - Усавршавање вјештине читања (гласног и у себи). - Увјежбавање технике читања и писања другог писма (штампана слова). - Овладавање техником читања и писања другог писма (писана слова). - Правилно писање/преписивање ријечи, реченица или краћих састава/текстова коришћењем оба писма. - Утврђивање знања о врстама ријечи. - Проширивање знања о реченичним дијеловима. - Овладавање методологијом израде писменог састава. - Потицање, оснаживање и иницирање спонтане комуникације. - Стварање навика за концизно и јасно усмено и писмено изражавање. - Почетна анализа и тумачење ликова, његовање критичког мишљења и личног доживљаја књижевних дјела. - Читање, разумијевање и тумачење популарних и информативних текстова из илустрованих енциклопедија и часописа за дјецу. - Његовање интересовања за садржаје и праћење дјечијих и едукативних емисија кришћењем савремених информационах технологија. - Поступно и систематично оспособљавање ученика за доживљавање и вредновање сценских остварења (позориште, филм) и усвајање основних 		

функционалних појмова позоришне и филмске умјетности. <ul style="list-style-type: none"> - Богаћење рецептивног и експресивног рјечника. - Кориштење говорно-језичке комуникације у духу солидарности и других моралних и друштвених вриједности. - Развијање љубави према матерњем језику и свијести о припадности властитој националној и културној традицији. - Навикавање на самостално коришћење библиотеке. 		
САДРЖАЈИ ПРОГРАМА		
Ред. бр.	Теме	Оквирни број часова
1.	Читање и писање	35
2.	Језик и граматика	37
3.	Језичка култура и правопис	35
4.	Књижевност и лектира	37
ИСХОДИ УЧЕЊА И ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ		
Наставна тема 1: Читање и писање (35)		
Посебни циљеви: Усавршавање вјештине читања (гласног и у себи); Увјежбавање технике читања и писања другог писма (штампана слова); Овладавање техником читања и писања другог писма (писана слова); Правилно писање/преписивање ријечи, реченица или краћих састава/текстова коришћењем оба писма.		
ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ		САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
Ученик: <ul style="list-style-type: none"> - познаје садржаје из претходног разреда - увјежбава писање штампаних слова другог писма која је упознао у претходном разреду, учи нова слова (уколико је савладао читање и писање првог писма); - идентификује, показује и именује слова/графеме другог писма; - упознје писана слова другог писма; - разликује текстове писане различитим писмима; - преписује краћи текст на једном или оба писма; - пише реченице по диктату на једном или оба писма; - чита текст (у себи/на глас), одговара на питања везана за прочитани 		<ul style="list-style-type: none"> • Понављање градива из претходног разреда • Увјежбавање старих и обрада нових слова другог писма – писана слова (препознавање и именовање графема, правилно и уредно писање графема) • Артикулација гласова (разликовање гласова сличних по одређеним особинама) • Преписивање текста са једног на друго писмо • Диктат (ћирилица и/или латиница) • Читање текстова на оба писма (штампана велика и мала, писана слова) • Читање (на глас, у себи, разумијевње прочитаног, давање одговора на питања)

<p>текст, препричава текст, истраживачки, усмјерено, изражајно;</p> <ul style="list-style-type: none"> - чита текстове нормалним темпом пазећи на адекватно дисање; - пази на дисање док говори (гласови, ријечи, реченице), - успоставља флуентан говор; - увјежбава изражајно читање и - читање по улогама; - правилно држи прибор за писање; - адекватно дозира притисак на подлогу, заузима правиан положај тијела приликом писања и читања; - користи помагала (дебеле оловке, адаптер за оловку, штипаљка за папир) уколико је потребно. 	<ul style="list-style-type: none"> • Читање уз поштовање интерпункцијских знакова • Асистивна технологија (коришћење различитих помагала, софтвера, програма и игара на рачунару или таблету за увјежбавање читања и писања) <p>НАПОМЕНА: Због великог броја часова ове наставне теме читања и писање другог писма се може увјежбавати током обраде књижевних дјела као што су: Српска народна припвијетка: <i>Еро с онога свијета</i> Бранко Радичевић: <i>Пјевам дању, пјевам ноћу</i> Драгутин Тадијановић: <i>Носим све торбе, а нисам магарац</i> Бранко Ћопић: <i>Поход на мјесец</i> Светозар Ћоровић: <i>У ноћи</i> (могу се користити и друга сродна дјела). Током обраде ових дијела акценат се ставља на читање и писање</p>
--	---

Наставна тема 2: Језик и граматика (37)

Посебни циљеви:

Утврђивање знања о врстама ријечи;

Проширивање знања о реченичним дијеловима.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - препознаје и именује вршиоца радње и радњу, (одговара на питања КО ради и ШТА ради); - препознаје функцију ријечи у реченици и при промјени мјеста у реченици; - препознаје прилошке одредбе за мјесто, вријеме; - препознаје атрибут (испред именице); - познаје гласове и графеме српског језика (азбуку и абечеду); - препознаје самогласнике и основне особине; 	<ul style="list-style-type: none"> • Субјекат, предикат и додаци • Прилошке одредбе • Атрибут • Врсте реченица по саставу • Врсте реченица по значењу • Гласови српског језика • Самогласници (особине) • Сугласници

<ul style="list-style-type: none"> - препознаје сугласнике; - у спонтаном говору поштује правила гласовних промјена; - познаје врсте ријечи: - наводи промјењиве и непромјењиве врсте ријечи; - препознаје именице у реченици; - разликује врсте именица; - препознаје глаголе, значење; - препознаје придјеве, значење и врсте; - препознаје помоћне глаголе у сложеним предикатима; - у спонтаном говору правилно користи помоћне глаголе у сва три лица једнине и множине; - усваја презенте помоћних глагола и набраја их; - препознаје и разумије садашње вријеме; - препознаје и разумије прошло вријеме; - препознаје и разумије будуће вријеме; 	<ul style="list-style-type: none"> • Гласовне промјене • Врсте ријечи (промјењиве и непромјењиве) • Именице (род и број) • Глаголи • Придјеви • Помоћни глаголи хтјети, јесам/бити • Презент • Перфекат • Футур
Наставна тема 3: Језичка култура и правопис (35)	
Посебни циљеви: Овладавање методологијом израде писменог састава; Стварање навика за концизно и јасно усмено и писмено изражавање; Потицање и оснаживање и иницирање спонтане комуникације.	
ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЛИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - усмено и писмено описује слике које посматра и социјалне ситуације у којима се нашао у блиској прошлости и које га чекају у блиској будућности; - усмено и писмено одговара на питања везана за слику или предмет, догађај, доживљај и неки социјални контекст; - усмено и писмено описује догађаје и 	<ul style="list-style-type: none"> • Хронолошко причање догађаја или доживљаја • Причање и препричавање (препричавање доживљаја и догађаја, причање приче на основу слике са цјеловитим садржајем или низа слика, допуњавање започетих реченица, препричавање краћих прича, коришћење појмова прије, послије на крају)

<p>доживљаје поштујући хронолошки редослијед;</p> <ul style="list-style-type: none"> - усмено и писмено описује бића и предмета; - осмишљава и пише краће саставе на одређену тему; - усмјерено и правилно води телефонске разговоре; - осмишљава изглед честитке; - учествује у припреми и реализацији школске приредбе са осталим ученицима из одјељења/школе; - активно учествује, усмено и писмено у осмишљавању састава; - пише састав на задату тему - користи и познаје правила писања великог слова; - познаје и користи правила писања ријечце ЛИ; - познаје и користи правила писања ријечце НЕ, негација уз глаголе; - познаје правило изузетака нећу, немам, немој и нисам; - правилно пренесе ријеч у други ред (на самогласнику). 	<ul style="list-style-type: none"> • Писање и описивање (усмено и писмено описивање бића, предмета и догађаја/доживљаја, писмено одговарање на питања) • Писање састава (почетак - увод , средина - фабула, крај -закључак) • Телефонски разговори (осмишљавање и вођење разговора на одређену тему, читање по улогама) • Осмишљавање и креирање честитке (рођендан, Нова Година, 8. март) • Припрема за школску писмену задаћу • Четири школска писмена задатка и исправак <p><i>Правопис</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • понављање садржаја из претходног разреда • писање великог слова (властита имена, називи градова, наслови књига, часописа) • ријечца ЛИ • ријечца НЕ (уз глаголе, именице и придјеве) • писање именица женског рода у генитиву • преношење ријечи у други ред
<p align="center">Наставна тема 4: Књижевност и лектира (37)</p>	
<p>Посебни циљеви:</p> <p>Почетна анализа и тумачење ликова, његовање критичког мишљења и личног доживљаја књижевних дјела;</p> <p>Читање, разумијевање и тумачење популарних и информативних текстова из илустрованих енциклопедија и часописа за дјецу;</p> <p>Његовање интересовања за садржаје и праћење дјечијих и едукативних емисија кришћењем савремених информационаих технологија.;</p> <p>Поступно и систематично оспособљавање ученика за доживљавање и вредновање сценских остварења (позориште, филм) и усвајање основних функционалних појмова позоришне и филмске умјетности;</p> <p>Богаћење рецептивног и експресивног рјечника. Навикавање на самостално коришћење библиотеке;</p> <p>Кориштење говорно – језичке комуникације у духу солидарности и других моралних и друштвених вриједности;</p>	

Развијање љубави према матерњем језику и свијести о припадности властитој националној и културној традицији:

Навикавање на самостално коришћење библиотеке.

ОЧЕКИВАНИ ИСХОДИ	САДРЖАЈИ/ПОЈМОВИ
<p>Ученик:</p> <ul style="list-style-type: none"> - прати и слуша читање књижевних текстова или пјесама у учионици и учествује у разговорима о њима; - стрпљиво посматра и прати филмско или позоришно дјело намијењено дјечи; - учествује у колективном гледању филма или позоришне представе; - се понаша социјално прихватљиво током боравка у биоскопу, позоришту, на школским свечаностима и другим пригодама; - усмено и писмено препричава садржај књижевног, филмског или позоришног остварења; - прави илустрације књижевног, филмског или позоришног дјела; - учи стихове и рецитије пјесме; - упознаје дјела домаће и свјетске дјечије књижевности; - разликује основне врсте књижевних дијела; - разумије прочитани текст; - интерпретира прочитани текст; - уочава разумије редослијед догађаја у књижевном, сценском или филмском дјелу и одређује мјесто и вријеме радње; - разликује главне и споредне ликове у књижевном, сценском или филмском дјелу; - разликује позитивне и негативне особине и поступке ликова у књижевним, сценским или филмским дјелима; - идентификује и именује основне карактеристике лирске пјесме; 	<ul style="list-style-type: none"> • Слушање прича (активно слушање приче која се чита/прича, препричавање приче након слушања, прегледање и повезивање слика са прочитаним текстом, разговор о особинама ликова, илустровање приче, догађаја из приче или лика из приче) • Гледање дјечијих представа и филмова (пристојно понашање у позоришту/биоскопу, пажњиво гледање, препричавање садржаја филма/ позоришног дјела, илустровање догађаја/ликова из филма/ позоришног дјела) • Рецитовање пјесама (индивидуално или групно рецитовање пјесама) • Анализа дјела • Врсте књижевних дјела (уочавање разлике између пјесме и приче, бајке и басне, основне карактеристике басне) • Редослијед догађаја (уочавање редослиједа догађаја, мјеста и времена радње у књижевном, филмском или позоришном дјелу) • Анализа ликова (уочавање главних и споредних ликова, њихових позитивних и негативних особина и поступака) • Врсте филма (нијеме и звучни филм, црно-бијели и филм у боји) • Лирска пјесма (основне одлике) • Бајка, басна, приповијетка • Народне мудрости: загонетке, питалице, пословице и брзалице (избор); • Рјешавање укрштеница, • Осамостаљивање у коришћењу школске библиотеке и читању (биљежење прочитаног) • Савремена информациона технологија (претраживање информација на

<ul style="list-style-type: none"> - уочава строфе, стиховае, риме, лирских слика, стилских фигура; - идентификује и именује основне карактеристике бајке, басне, приповијетке; - именује и разумије основне карактеристике народних умотворина; - развија читалачке навике и љубав према књизи; - биљежи прочитано; - се све више осамостаљује у коришћењу школске библиотеке; - развија и његује љубав према матерњем језику, култури, традицији и учтивој комуникацији; - богати рјечник кроз читање и гледање дјечијих часописа, емисија и едукативних текстова и садржаја коришћењем савремених информационих технологија. 	<p>одређену тему коришћењем савремених информационих технологија)</p> <p><i>Текстови:</i> (могући избор)</p> <ul style="list-style-type: none"> • народне приповијетке и бајке: <i>Дјевојка цара надмудрила, Аждаја и царев син;</i> • Браћа Грим: <i>Трнова Ружица</i> • Душко Радовић: <i>Плави зец</i> • Народна лирска пјесма: <i>Јеленче</i> • Народна приповијетка: <i>Крепао котао</i> • Народна приповијетка: <i>Биберче</i> • Мирослав Антић: <i>Плава звезда;</i> • Десанка Максимовић: <i>Пролећна песма;</i> • Алекса Шантић: <i>О, класје моје;</i> • А. С. Јесењин: <i>Писмо мајци;</i> • Добриша Џесарић: <i>Воћка послије кише;</i> • Војислав Илић: <i>Свети Сава</i> • Петар Кочић: <i>Јаблан;</i> • Бранко Ћопић: <i>Чудесна справа</i> • народне мудрости: загонетке, питалице, пословице и брзалице (избор); <p>НАПОМЕНА: користити предложене текстове у цјелини или прилагодити ученику (одломак, строфе...) уз кориштење илустрација прича и пјесама</p> <p><i>Лектира:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Џонатан Свифт: Гуливерова путовања; • Мирослав Антић: Плави чуперак; • Петар Кочић: Приповијетке; • Народне приповијетке. избор <p>НАПОМЕНА: Наставници могу да одаберу и друга сродна дјела која су им доступна</p>
КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ НАСТАВНИМ ПРЕДМЕТИМА	
Наставни програм за предмет Наставни програм за предмет Српски језик у седмом разреду у корелацији је са одређеним темама (исходима и садржајима) наставних предмета: Познавање друштва, Ликовна култура, Музичка култура, Васпитни рад у одјељењској заједници.	
НАПОМЕНЕ ЗА РЕАЛИЗАЦИЈУ ПРОГРАМА	
На почетку школске године неопходно је извршити иницијалну процјену ученика да би се утврдио ниво усвојености градива из претходног разреда. У складу са утврђеним	

образовним потребама, наставник има слобodu да програм прилагоди ученицима. У наставном програму српског језика за ученике са лаким оштећењем интелектуалног функционисања понуђен је широк дијапазон исхода учења од оних једноставних које ће уз учење и уложени труд савладати ученици са скромнијим когнитивним капацитетима, до оних сложенијих који су намијењени ученицима чије су способности веће. Неопходно је издвојити довољан број часова за увјежбавање, понављање и утврђивање градива. Понуђен је оквиран број часова за сваку наставну тему који није обавезујући као ни садржаји који служе да би се остварио дефинисани исход. Садржаје је могуће измијенити и пригагодити образовним потребама ученика. Избор текстова и књижевних дјела може бити и из других извора. Могу се замијенити сродним дјелима која су примјеренија одређеном ученику и његовим способностима а такође их је могуће скратити и прилагодити (поједноставити, илустровати итд). Неопходно је користити што више конкретних примјера из свакодневног живота, слика, илустрација као и мултимедијалних средства учења. Ученици треба да буду унапријед упознати са техникама и критеријумима оцјењивања. У односу на способности ученика користити различите технике оцјењивања: усмена провјера знања, писана провјера знања, демонстрација наученог, портфолио и друго.